

Zázrační hoši

**MICHAEL
CHABON**

přeložil Petr Eliáš

edice angloamerických autorů
ARGO

svazek 129

Zázrační hoši

MICHAEL CHABON

Z anglického originálu *Wonder Boys*, vydaného nakladatelstvím
Random House v New Yorku roku 1995, přeložil Petr Eliáš.

Doslov Richard Olehla.

Odpovědný redaktor Petr Onufer.

Korektury Marcela Wimmerová.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Ilustrace na obálce Tomáš Císařovský.

Grafická úprava a sazba Jana Vahalíková.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

argo@argo.cz, www.argo.cz,

roku 2017 jako svou 3324. publikaci.

Vytiskla tiskárna Těšínské papírny.

První vydání.

ISBN 978-80-257-2221-3

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod Kosmas

Sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice

Tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

E-mail: odbyt@kosmas.cz

www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví

www.kosmas.cz

První skutečný spisovatel, kterého jsem v životě poznal, napsal všechny své texty pod pseudonymem August Van Zorn. Bydlel v hotelu McClelland – ten patřil mojí babičce – v pokoji docela nahoře ve věži a vyučoval anglickou literaturu na Coxley, malé vysoké škole na druhém břehu pensylvánské říčky, která rozdělovala naše město na půl. Doopravdy se jmenoval Albert Vetch, a jestli se nepletu, zabýval se Williamem Blakem. Vzpomínám si, že na zašlé vzorované tapetě nad shrbeným dřevěným němým sluhou po otci míval pověšený zarámovaný výtisk Blakeova obrazu *Věkovitý*. Jeho manželka tehdy žila v sanatoriu kousek od jezera Erie; byla tam od té doby, co jejich nedospělí synové zahynuli při výbuchu na zahradě jejich domu. Vždycky jsem měl dojem, že August Van Zorn píše částečně pro peníze, aby odtamtud nemusela pryč. Psal hororové povídky, měl jich stovky a mnoho jich časem vyšlo v časopisech jako *Podivné povídky*, *Hororové historky*, *Černá věž* a podobně. Nesly se v gotickém duchu, po způsobu H. P. Lovecrafta, a odehrávaly se v poklidných pensylvánských městečkách, jež měla tu smůlu, že je jejich zakladatelé postavili na zapomenutých místech, na nichž se kdysi dávno zjevovala krvežíznivá mimozemská božstva a irokézské mučící kulty – byly však psány suchým, ironickým a místy až potouchlým slohem, jehož ozvuky jsem později objevil v díle Johna Colliera. Van Zorn pracoval po nocích, psal plnicím perem a sedával v houpacím křesle z ohýbaného dřeva, přes klín přehozenou vlněnou deku a před sebou na stole lahev bourbonu. Když mu šla práce od ruky,

bylo v každém koutě spícího hotelu slyšet, jak rozdivočele rozhoupaný podrobuje své hrdiny strašlivým následkům jejich nevýslovných vášní.

Nicméně po druhé světové válce trh s brakovým hororem vyschl a nažloutlých obálek s velkolepými newyorskými adresami se na porcelánovém čajovém podnosu na babiččině pianě objevovalo stále méně; zanedlouho přestaly chodit úplně. Víím, že se August Van Zorn pokoušel nové situaci přizpůsobit. Přesunul děj svých povídek na předměstí a kladl větší důraz na humor a snažil se – bez úspěchu – ty krotké a žoviální texty prodat do seriózních týdeníků *Collier's* nebo *Saturday Evening Post*. Pak jednoho pondělního rána, to mi bylo čtrnáct let, a dospěl jsem tedy do věku, kdy jsem právě začínal oceňovat dílo bezejmenného, laskavého, sebou zhnuseného muže, který posledních dvanáct let žil pod stejnou střechou jako já a babička, se Honoria Vetchová vrhla do svižné říčky protékající kolem sanatoria a posléze naším městem až k soutoku se žlutou řekou Allegheny. Její tělo se nikdy nenašlo. Následující neděli, když jsme se vrátili z kostela, mě babička poslala, abych donesl nahoru panu Vetchovi oběd. Za normálních okolností by šla sama – podle ní se ani mně, ani jemu nedalo věřit, že se nebudeme navzájem zbytečně zdržovat –, jenže se na něj zlobila, že odmítl obětovat jednu z mnoha svých prázdných nedělí a výjimečně s ní jít do kostela. A tak okrájela kůrky ze dvou sendvičů s kuřecí šunkou, na podnos k nim přidala slánku, broskev a Bibli krále Jakuba, já vyšel po schodech k jeho pokoji a uvnitř jsem ho našel, jak sedí v křesle, pořád ještě trochu rozhoupaném, a v levém spánku má maličkou, po okrajích načernalou díru. Přes svou zálibu v literárním krveprolití a na rozdíl od mého otce, který po sobě nechal pěkný brajgl, Albert Vetch odešel kultivovaně, s minimálním množstvím krve.

Řekl jsem, že Albert Vetch byl první skutečný spisovatel, kterého jsem v životě potkal. To nebylo proto, že se mu nějaký čas dařilo prodávat své texty do časopisů, ale proto, že

byl první, který trpěl pľľnoční chorobou; který měl houpací křeslo, při ruce vřdycky vřrnou láhev bourbonu a vytřřštěné oči, z nichř zářila i za bílého dne nespavost. Když se nad tím teď zamyslím, byl to rozhodně první spisovatel, ať už skutečný, nebo ne, který mi kdy zkrřžil cestu, a to se v mém životě hemřilo přřslušníkũ toho zakyslého a vřstředního pokolení snad až přřliš mnoho. řel mi přřkladem, který se od té doby jako spisovatel snařím následovat. Jenom doufám, ře jsem si ho nevymyslel.

Nad životním přřběhem – a dalšími přřběhy – Augusta Van Zorna jsem přemřřlel, když jsem ten pátek jel na letiřtř naproti Crabtreemu. Při pohledu na Terryho Crabtreeho jsem nedokázal nemyslet na ty prapodivné povídky, neboť naše dlouholeté přřatelství vyrostlo, dá se říct, z Van Zornovy obskurnosti, z naprostého a bezvřhradného selhání, které nalomilo ducha muže, jehoř moje babiřka přřrovnávala k rozbitému parapleti. Samo naše přřatelství po dvaceti letech zařalo přřpomínat mřřstečko z Van Zornovy povídky: budova nazdařbůh postavená na velmi tenké bláně reality, pod níř se rozpínalo obrovité dřřímající Cosi, co na nás pohlřží pootevřřeným řlutým okem. Přřed třřmi mřřsíci se veřejnost dozvěděla, ře Crabtree se objeví na letořním vřročním WordFestu – zařídil jsem mu to já –, a od té doby jsem s ním i přřes nesčetné zprávy, které mi nechal na záznamníku, mluvil jen jednou, pět minut, jednoho únorového večera, když jsem se vrátil domũ trochu zhuřlený z veřírku u rektorky a hodlal jsem si uvázat kravatu a vyrazit s manželkou na další veřírek, tentokrát k jejímu řěfovi do Shadyside. Pokuřoval jsem jointa, rozmloval jsem s Crabtreem a sluchátko jsem držel, jako by to byl popruh a já stál v řirokém a dlouhém tunelu rozhvřzdaného větru, vlasy se mi třřepotaly kolem obličeje a kravata vlála za mnou. Ař jsem nabyl nejasného dojmu, ře ke mně hovořř rozříleným, zuřřivým hlasem, jeho slova mě mřřjela jako lokny dřřevěných hoblin a cáry novin, a já jim při tom jen mával. Ten pátek byl jedním z mála momentů našeho

přátelství, kdy jsem se na něj netěšil. Setkání s ním jsem se hrozil.

Pamatuju si, že jsem ten den seminář tvůrčího psaní pod záminkou WordFestu rozpustil dřív, ale všichni se při odchodu z místnosti dívali na nebohého Jamese Leera. Když jsem posbíral všechny opoznámkované výtisky a kritiky jeho poslední podivné povídky, nastrkal jsem je do kufříku, oblékl si kabát a obrátil se k odchodu, všiml jsem si, že ten kluk pořád sedí vzadu v kruhu prázdných židlí. Věděl jsem, že bych ho měl nějak utěšit – ostatní se s ním na semináři nemazlili –, a vypadalo to, že by můj hlas slyšel rád, ale já pospíchal na letiště a rozčilovalo mě, že je takový morous, a tak jsem se s ním jen rozloučil a vyrazil ke dveřím. „Mohl byste prosím zhasnout?“ požádal mě tím svým přidušeným tenkým hláskem. Věděl jsem, že bych neměl, ale stejně jsem to udělal; to by se vyjímalo jako můj epitaf, nebo jeden z mnoha, protože na můj hrob bude třeba postavit pomník ze všech čtyř stran hustě popsaný žalostnými hesly, vyvedenými drobným písmem. Nechal jsem tam Jamese sedět, o samotě a potmě, a na letiště jsem dojel asi půl hodiny před příletem letadla, takže jsem ještě mohl posedět v autě v letištní garáži, dát si špeka a poslouchat Ahmada Jamala, přičemž nemá smysl se tvářit, že jsem si tuhle idylickou půlhodinku toužebně nepředstavoval od okamžiku, kdy jsem ukončil seminář. Jak šel čas, vzdal jsem se mnoha svých neřestí, mimo jiné whisky, cigaret a nejrůznějších nenevtonských drog, nicméně s marihuanou jsem se rozžehnat odmítl. V igelitovém sáčku uloženém v přihrádce jsem měl voňavou unci kalifornské Humboldt County.

Crabtree vystoupil z letadla s malou plátěnou taškou v ruce a vakem na oblek přehozeným přes předloktí a vedle něj se tyčila vysoká pohledná postava. Měla dlouhé černé kučeravé vlasy, přes černé šaty oslnivý červený kabát a černé lodičky na dvanácticentimetrových jehlách a s bezbřehým potěšením se smála čemusi, co jí Crabtree koutkem

úst šeptal. Nezdálo se mi ale, že ta postava patří ženě, i když jistý jsem si nebyl.

„Nazdar, Trippe,“ pozdravil mě Crabtree a rozehnal se ke mně s napřaženou rukou. Pak mě objal a já si ho pevně přidržel asi o vteřinku nebo dvě déle a podle bytelnosti jeho žeber se snažil odhadnout, jestli mě má pořád rád. „Rád tě vidím. Jak je?“

Pustil jsem ho a o krok jsem ucouvl. Na tváři měl svůj obvyklý pohrdavý výraz a upřené oči mu svítily, ale nevypadal, že se na mě zlobí. V posledních letech si nechával narůst čím dál delší vlasy. Na rozdíl od jiných čtyřicátníků si tím nekompensoval postupující pleš, byla za tím čistší a hůře napadnutelná marnivost: měl krásné vlasy, husté a kaštanové, a v bezvadném závoji mu splývaly až na ramena. Na sobě měl pěkně střižený, matně olivový kabát s páskem a pod ním slušivý oblek – italský, z lesklého hedvábí zeleného jako rub dolarovky –, vyplétané kožené mokasíny bez ponožek a kulaté školácké brýle, které jsem na něm nikdy neviděl.

„Vypadáš skvěle,“ řekl jsem mu.

„Trippe, tohle je slečna Antonia, ehm, slečna Antonia –“

„Sloviaková,“ řekla ta osoba obyčejným, příjemným ženským hlasem. „Těší mě.“

„Zjistil jsem, že žije hned za rohem, na Hudson Street.“

„Rád vás poznávám,“ řekl jsem. „Tu ulici mám moc rád.“ Pokusil jsem se nenápadně prostudovat architekturu hrdla slečny Sloviakové, jenže měla kolem krku uvázaný zářivě vzorovaný šátek. Už to samo o sobě zřejmě leccos napovídalo. „Máte nějaké kufry?“

Modrou plátěnou tašku si Crabtree nechal a podal mi vak na oblek. Byl překvapivě lehký.

„Jenom tohle?“

„Jenom tohle,“ odpověděl. „Myslíš, že bys mohl tady slečnu Sloviakovou taky svézt?“

„To nebude problém,“ řekl jsem s lehounkým píchnutím obav, protože se začínalo rýsovat, jaký že mě to čeká večer.

Ten výraz v Crabtreeho očích jsem znal moc dobře. Díval se na mě, jako bych byl příšera, již stvořil vlastníma rukama a mozkiem, a on se chystal stisknout spínač, který mě vyšle do polí, kde se budu mátožně klátit, demolovat prosté zemědělské usedlosti a plnit venkovské klíny. Studnice nápadů, z níž vylovil ten první, byla ještě hluboká, a pokud mu během večera do rukou padne jakákoli další možnost mě rozhodit, bez skrupulí jí využije. Kdyby náhodou slečna Sloviaková transvestitou dávno nebyla, Crabtree by ho z ní udělal. „Který hotel?“

„Ale já tu bydlím,“ opáčila slečna Sloviaková s počínajícím ruměncem. „Totiž moji rodiče tu bydlí. V Bloomfieldu. Ale stačí, když mě vyhodíte někde v centru, zbytek dojedu taxíkem.“

„Stejně se musíme v centru zastavit, Crabtree,“ prohodil jsem ve snaze všem přítomným naznačit, že můj čas patří jemu a že slečnu Sloviakovou považuju pouze za dočasný přívažek. „Vyzvednout Emily.“

„Kde je ta večere, co na ni jedeme?“

„V Point Breeze.“

„A Bloomfield je odtamtud daleko?“

„Ani ne.“

„Výtečně,“ nadchl se Crabtree, načež nabídl slečně Sloviakové rámě a odkráčeli spolu k výdeji zavazadel, přičemž on musel notně natahovat hubené nohy, aby jí stačil. „Neloudej se, Trippe,“ houkl na mě přes rameno.

Trvalo dlouho, než zavazadla vyložili, a slečna Sloviaková využila příležitosti a odskočila si – na dámské záchody, pochopitelně. Stáli jsme tam s Crabtreeem a křenili se na sebe.

„Zase zhulenej,“ poznamenal.

„Ty parchante,“ já na to. „Jak se máš?“

„Nezaměstnaně,“ pronesl a jeho potěšení sebou samým se tím nijak neumenšilo.

Už už jsem se chtěl usmát, ale jemu pak šklublo v lících svalech a mně došlo, že nežertuje.

„Ty jsi dostal padáka?“ otázal jsem se.

„Zatím ne,“ řekl. „Ale asi se to blíží. To bude dobrý. Už skoro týden obvolávám celý město. S pár lidma jsem byl na obědě.“ Dál mlel obočím a zubil se, jako by ho neutěšené vyhlídky vyloženě bavily – Terry Crabtree měl na sebezpořádání buňky –, a do jisté míry to tak skutečně bylo. „Jak bych to řekl, ehm, neperou se o mě.“

„Kristova noho, Terry, proč? Co se stalo?“

„Restrukturalizace,“ řekl.

Dva měsíce předtím mé domovské nakladatelství Bartizan koupila velká německá mediální společnost Blicero Verlag a následné drby o tom, že noví majitelé chystají řádnou čistku, pronikly až na takovou výšpu, jakou je Pittsburgh.

„Asi nesplňuju základní korporátní parametr.“

„A to je?“

„Kompetence.“

„Kam půjdeš?“

Zavrtěl hlavou a pokrčil rameny.

„Tak co, jak se ti líbí?“ napadlo ho. „Slečna Sloviaková. Seděli jsme vedle sebe.“ Rozječela se houkačka ohlašující, že pás s kufry se brzy rozjede. Oba jsme se lekli, řekl bych. „Víš ty vůbec, do kolika letadel jsem nasedal s nadějí, že budu mít to štěstí a posadí mě vedle někoho, jako je ona? Navíc cestou do *Pittsburghu*? To je přece pro Pittsburgh skvělá vizitka, že dokázal stvořit takovouhle slečnu Sloviakovou!“

„Je to transvestita.“

„Proboha,“ odvětil a zatvářil se zaskočeně.

„Nebo ne?“

„Tamhleten bude určitě její,“ řekl. Ukázal na velký obdélníkový kufr se vzorem kůže z mustanga, zapnutý do čehosi, co připomínalo igelitový obal na polštář. Zavazadlo právě rozhrnulo gumovou oponu nad pásem. „Asi si ho nechce zašpinit.“

„Terry, co s tebou bude?“ staral jsem se. Měl jsem dojem, že mi siréna pořád ještě doznívá v hrudi. A co bude se mnou?

pomyslel jsem si. Co bude s mou knihou? „Kolik let jsi vůbec v Bartizanu? To už bude tak deset, ne?“

„Přesně, když teda nepočítáš těch posledních pět,“ odvětil a obrátil se ke mně. „A to ty asi nepočítáš.“ Zadíval se na mě mírnýma očima, v nichž mu světélkovala ta kombinace zlomyslnosti a náklonnosti, již tak příhodně vyjadřovalo jeho vlastní příjmení. Ještě než vůbec otevřel pusu, věděl jsem přesně, na co se mě chystá zeptat.

„Jak jde kniha?“

Natáhl jsem se pro koňský kufr, než zase ujede pryč.

„Docela dobře,“ řekl jsem.

Mluvil o mém čtvrtém románu, tedy spíš o tom, co se jím mělo stát. Jmenoval se *Zázrační hoši* a Bartizanu jsem ho slíbil těsně potom, co nastoupilo předchozí vedení. Za svůj třetí román *Země o patro níž* jsem získal cenu amerického PEN klubu a s dvanácti tisíci prodanými výtisky byl dvakrát úspěšnější než oba jeho předchůdci dohromady, což v Crabtreem a jeho nadřízených v Bartizanu vzbudilo přesvědčení o tom, že se v dohledné době stanu přinejmenším kultovním autorem, a tak mi vyplatili absurdně vysokou zálohu, za niž nedostali o nic víc než slabomyslný úsměv oněmělého spisovatele a název, který jsem si vycucal z prstu a vyškrtal z jiskřiček inspirace během močení do hliníkového žlábků na záchodech stadionu Three Rivers. Naštěstí se brzy dostavil vpravdě geniální nápad na román – v prokletém pensylvánském městečku se narodí, vyrostou a zemřou tři bratři – a od toho okamžiku jsem na něm pilně dřel. Motivace ani inspirace mi problém nečinily, právě naopak – za psacím strojem jsem vždycky překypoval dobrou náladou a zarputilostí a takzvaný spisovatelský blok mě nikdy netrápil. Vlastně jsem na něj ani nevěřil.

Pokud jsem měl nějaký problém, tak právě opačný, až moc nápadů: musel jsem vystavět až moc překrásných i nanicovatých budov, pojmenovat až moc ulic, rozpohybovat až moc věžních hodin, až moc postav vydobýt z hlíny jako květiny, jejichž okvětní plátky jsem otrhal, až zbyla jen